



# មាតិកាភ្នាក់ងារដង្ហែរ

## ការជួយកូនរបស់លោកអ្នកនៅក្នុង - លំនាំ និងពិជគណិត (អក្សរលេខសាស្ត្រ)

លំនាំកើតមាននៅក្នុងគ្រប់ទាំងស្ថានការណ៍រៀនរាល់ថ្ងៃ។ ពិជគណិតគឺជាវិធីមួយគេប្រើជាតំណាងលំនាំមួយ។ ដើម្បីសំគាល់លំនាំណាមួយ កុមារត្រូវការឲ្យមានការដឹងយល់ថាតើគឺជាអ្វី។ នៅក្នុងគណិតសាស្ត្រ ពាក្យលំនាំគឺជាឈ្មោះអំពីលំនាំដែលកើតមានម្តងហើយម្តងទៀត។ នៅដើមឆ្នាំដំបូងនៃថ្នាក់បឋមសិក្សា កុមារនឹងរៀនសម្គាល់ដឹង ធ្វើ រៀបរាប់ ហើយបន្តលំនាំដែលកើតមានម្តងហើយម្តងទៀត។ គេនឹងត្រូវការសម្គាល់ដឹងអំពីចំនួននៃផ្នែក (ឬគោលគ្រឹះ) ប៉ុន្មានដែលបង្កើតទៅជាលំនាំ។ ជាដំបូង លំនាំទាំងនេះអាចបង្កើតចេញពីទ្រង់ទ្រាយ របស់ ប្រូបភាពមុននឹងធ្វើចេញទៅជាលំនាំមួយចំនួន។ ក្នុងកាលកុមារបន្តការសិក្សាផុតឆ្នាំបឋមសិក្សាហើយនោះ គេនឹងរៀនរកឃើញលេខដែលមើលមិនឃើញនៅក្នុងលំនាំ ហើយរុករកឃើញនូវទំនាក់ទំនងរវាងលេខបូក និងលេខដក ហើយនិងលេខគុណ និងលេខចែក។ គេនឹងចេះរៀបរាប់ផងដែរអំពីលំនាំចេញជាពាក្យ ហើយអាចកំណត់ក្បួនដើម្បីរៀបរាប់ពីលំនាំណាមួយ។ សិស្សនៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា នឹងរៀនចេះប្រើតួអក្សរធ្វើជាតំណាងលេខ ហើយទទួលស្គាល់ថាតួអក្សរអាចធ្វើជាតំណាងលេខនៃវត្ថុទាំងឡាយ។

ឧទាហរណ៍ ដំបូងសិស្សនឹងរៀនចេះពីទំនាក់ទំនងរវាងលេខដូចជា  $3+4 = 4+3$ ។ ដើម្បីរៀបរាប់ពីទំនាក់ទំនងទូទៅ 3 និង 4 អាចដាក់ជំនួយជាមួយតួអក្សរ  $a$  និង  $b$  ដែលយើងអាចនិយាយថា  $a+b = b+a$ ។

តួអក្សរ  $a$  និង  $b$  ជាតំណាងលេខពីរណាមួយនៃរបស់ទាំងឡាយ។ ចំនួននៃរបស់ទាំងឡាយអាចផ្លាស់ប្តូរក៏ប៉ុន្តែទំនាក់ទំនងនៅជាដដែល។

### តើលោកអ្នកអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះនៅផ្ទះ?

#### ជាមួយកូនតូចៗរបស់លោកអ្នក:

- ពិភាក្សាអំពីលេខផ្ទះទាំងឡាយនៅតាមដងផ្លូវ ហើយប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នករៀបរាប់ថាមានតើអ្វីកើតឡើងទៅនឹងលេខផ្ទះទាំងនោះ នៅពេលលោកអ្នកដើរតាមបណ្តោយដងផ្លូវ។
- សម្លឹងមើលគំរូនៃក្រដាសបិទជញ្ជាំង ហើយនិយាយអំពីលំនាំរបស់វា។ តើមានផ្នែក ឬគោលគ្រឹះចំនួនប៉ុន្មាន ដែលបង្កើតចេញជាលំនាំ? តើលំនាំនោះចាប់ផ្តើមពីកន្លែងណា? តើលំនាំកើតមានម្តងហើយម្តងទៀតចំនួនប៉ុន្មានដង ពេញទូទាំងក្រដាសបិទជញ្ជាំង?
- ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នកធ្វើក្រដាសខ្ទប់ដែលមានលំនាំម្តងហើយម្តងទៀត បោះត្រាពេញលើក្រដាសខ្ទប់នោះ។
- លេងល្បែងកំសាន្តទាក់ទិននឹងសកម្មភាពរាងកាយដូចជាការទះដៃ និងការទន្ទ្រាំជើង។ ប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នកធ្វើលំនាំនោះម្តងហើយម្តងទៀត រួចមកបង្កើតជាលំនាំមួយដើម្បីឲ្យលោកអ្នកធ្វើតាមម្តងហើយម្តងទៀត។
- ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នកប្រើគ្រាប់អង្កា់ ឡេវ ឬដង្កៀបហាលខោអាវ ដើម្បីធ្វើជាលំនាំមួយដែលមានម្តងហើយម្តងទៀត ហើយឲ្យគេនិយាយប្រាប់លោកអ្នកអំពីលំនាំនោះ។ លំនាំអាចមានជាពណ៌ ទំហំ រូបរាង ឬជារបស់ (ឧទាហរណ៍ ដង្កៀបហាលខោអាវ ដង្កៀបហាលខោអាវ ស្លាបព្រា ដង្កៀបហាលខោអាវ ដង្កៀបហាលខោអាវ ស្លាបព្រា)។ ប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នករៀបរាប់អំពីលំនាំនោះ រួចហើយឲ្យគេនិយាយប្រាប់លោកអ្នកថាតើមានរបស់ចំនួនប៉ុន្មានដែលបង្កើតជាលំនាំ។





- ប្រើសម្ភារៈដដែលដោយតម្រូវជាប្រាកដ រួចហើយប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នកពន្យល់ប្រាប់លោកអ្នកថា តើវាជាលំដាប់ឬទេ។
- ប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នកធ្វើលំដាប់ខុសៗគ្នាឲ្យបានច្រើន ដែលគេអាចធ្វើទៅបាន ចេញពីជំងឺប្រហលខោអាវពណ៌ខៀវ ពណ៌ស ពណ៌ស ពណ៌ក្រហម។

**ជាមួយកូនធំៗ:**

- ជួយកូនរបស់លោកអ្នកបង្កើតគ្រឿងអលង្ការធ្វើពីគ្រាប់អង្ករ។
- បង្រៀនកូនរបស់លោកអ្នកឲ្យចេះដេរប៉ាក់។ បន្ថយ ឬបង្កើនចំនួនថ្លើរមាននៅក្នុងលំដាប់ដេរប៉ាក់។
- គំរោងទេសភាព និងគំរោងផ្ទះ ជាទូទៅនឹងមានរួមទាំងគោលគ្រឹះនៃលំដាប់។ ឧទាហរណ៍ ទីធ្លារបង និងទីធ្លាក្រាលស៊ីម៉ង់ មានរួមទាំងលំដាប់នៃលំដាប់នាគ។ ប្រាប់ឲ្យកូនរបស់លោកអ្នករៀបរាប់អំពីលំដាប់នោះ។



- រកមើលលំដាប់ទាំងឡាយមាននៅក្នុងលេខនៅក្នុងប្រតិទិនមួយ។ ហេតុអ្វីបានជាលំដាប់ទាំងនេះកើតមានឡើង?
- ពេលណាបើកបរទ្បាននៅក្នុងដំណើរឆ្ងាយ តើគ្នាលេងល្បឿនកំសាន្តនាដើម្បីតាមដានរកមើលលំដាប់ទាំងឡាយដូចជា សូមស្មានរកលេខរបស់ខ្ញុំ (x) ។ ឧទាហរណ៍
  - លេខរបស់ខ្ញុំ (x) គឺស្ថិតនៅក្នុងឆ្នោះលេខ 20 និងលេខ 5 វាជាលេខគូហើយជាលេខពហុគុណនឹង 3។
- ពេលណាមើលល្បឿនកីឡា ចូរនាំគ្នាគិតលេខពិន្ទុ ឬតាមដានមើលលំដាប់ពិន្ទុដែលនឹងអាចកើតមានឡើង។ ឧទាហរណ៍:
  - ក្រុមកីឡា Swans បានទទួលពិន្ទុទាត់ចូលទីចំនួន៤៨៨ ហើយពីក្រោយចំនួន៣៨៨ នៅក្នុងវគ្គ១ភាគ៤ដំបូង។ តើគេបានទទួលពិន្ទុប៉ុន្មាន?
  - ក្រុមកីឡា Bulldogs បានទទួលពិន្ទុទាត់ចូលទីចំនួន១២ នៅក្នុងវគ្គពាក់កណ្តាលទី១។ តើនឹងមានលំដាប់នៃការសាកល្បងទាត់ចូលទី និងការទាត់ចូលទី ណាខ្លះដែលនឹងផ្តល់នូវពិន្ទុនេះ?

